

Рецензія
на підручник Р. М. Моторина
“Міжнародна статистика. Організація та методологія”¹

Міжнародна статистика нині є важливим елементом глобальної системи економічної, демографічної, соціальної та іншої інформації, яка бурхливо розвивається під впливом глобалізації, розробки нових методів збирання й обробки статистичних даних. Україна все активніше включається у процеси інтеграції та глобалізації, що відбуваються у світовій економіці, тому при підготовці економістів необхідно приділяти особливу увагу вивченню міжнародної статистики.

Міжнародні статистичні організації розробляють міжнародні стандарти з різних галузей статистики. Органи державної статистики України поступово переходять до стандартів, які використовуються в міжнародній практиці. Одним з пріоритетних аспектів цього процесу є вдосконалення макроекономічних та мікроекономічних показників. В Україні найбільш складним і важливим елементом зазначеного переходу є побудова системи національних рахунків (СНР). Фахівцю, який працює в галузі економіки, необхідно знати сучасні міжнародні рекомендації у сфері статистики, а також методологічні принципи побудови й аналізу демографічних, соціальних, економічних та інших показників. Наразі видані в Україні навчально-методичні праці (підручники, навчальні посібники, методичні рекомендації і т. ін.) потребують оновлення, тому появу рецензованого підручника треба тільки вітати. До речі, в українській навчальній економічній літературі наразі ще недостатньо підручників з дисципліни “Міжнародна статистика”, а нагальна потреба в них є, бо багато

закладів вищої освіти включили її у свої навчальні плани. У пропонованому підручнику враховані зміни в організації міжнародної статистики та її методології, зокрема викладено оновлений основний міжнародний стандарт – систему національних рахунків, а також інші міжнародні рекомендації у цій галузі.

Важливим компонентом підручника є методологія міжнародних зіставлень показників, що мають велике значення для сучасної України, коли зросла потреба визначення її місця у світовій та європейській системах економічних координат. У цьому контексті розглянуто статистичну характеристику основних макроекономічних показників України порівняно з іншими країнами.

Збираючи матеріал для цієї книги, автор використовував праці загальноновизнаних фахівців. У розділах підручника послідовно й узгоджено подано теми, які є складовими міжнародної статистики. Вибір цих розділів впливає з аналізу досвіду практичної діяльності міжнародних статистичних організацій. Інформація, що міститься в цій книзі, має важливе пізнавальне значення для дослідження проблем організації і методології міжнародної статистики та підготовки кваліфікованих фахівців-міжнародників та статистиків.

Книга складається з чотирьох розділів: 1) організація міжнародної статистики; 2) методологічні основи міжнародної статистики; 3) міжнародна демографічна та соціальна статистика; 4) міжнародна економічна статистика. У першому розділі розкрита роль статистики у формуванні інформаційної інфраструктури світової економіки, охарактеризовані етапи розвитку міжнародної статистики, висвітлено сучасний стан глобальної статистичної системи. Особливу увагу приділено джерелам інформації міжнародної статистики, насамперед інформаційним системам, якими займається ООН та спеціалізовані організації, що діють у її рамках.

Другий розділ присвячено опису проблем стандартизації показників міжнародної статистики, а також побудови міжнародних класифікацій і реєстрів. Висвітлено етапи розвитку міжнародної системи національних рахунків з детальним розглядом затвердженої статистичною комісією ООН у 2008 році останньої версії СНР ООН, яка впроваджується у практику діяльності національних статистичних органів. У цьому розділі також подана методологія міжнародних зіставлень показників.

У третьому розділі охарактеризовано стандарти міжнародної демографічної і соціальної ста-

¹ Моторин Р. М. Міжнародна статистика. Організація та методологія: підручник. Київ: КНТЕУ, 2019. 456 с.

тики, в тому числі міжнародні рекомендації зі статистики населення, праці, життєвого рівня та здоров'я населення. Розглянуто актуальні для України індикатори диференціації населення за рівнем доходу.

У четвертому розділі розглядаються міжнародні стандарти сучасної економічної статистики. Для окремих галузей (сільського і лісового господарства, промисловості, торгівлі, фінансів) розкривається методологія побудови системи показників та напрями їх аналізу, а також джерела інформації.

Зрозуміло, наведений у книзі матеріал не охоплює усіх аспектів організації та просторої царини методів вивчення міжнародної статистики. Так, автор недостатньо уваги приділяє сучасним методам глобального статистичного прогнозування і моделювання економічного зростання. Крім цього, на нашу думку, варто було ширше охарактеризувати інформаційну статистичну базу міжнародних організацій. Водночас у під-

ручнику послідовно й детально охарактеризовані основні елементи міжнародної статистики, викладені методологічні основи аналізу демографічних, соціальних, економічних явищ і процесів на мегарівні, розкриті основні категорії, поняття та складові частини міжнародної статистики. Позитивним є те, що в підручнику не тільки поданий теоретичний матеріал, а і наведені конкретні приклади зі статистичної практики. Наприкінці теми, після викладу теоретичного матеріалу, подано контрольні запитання й тести для самоперевірки знань студентів, а також завдання для самостійного розв'язання, що допомагає засвоїти основні поняття міжнародної статистики.

Підручник буде корисним не тільки студентам, які навчаються за економічними спеціальностями, а й студентам, спеціальністю яких є власне статистика. Крім цього, він може зацікавити аспірантів і викладачів, які займаються окресленою групою дисциплін.

**Доктор економічних наук, професор,
академік НАН України
С. І. Пирожков**